ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Державного університету
«Житомирська політехніка»

протокол від 5 вересня 2025 р.
№ 5

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ТА НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація
та міжнародні відносини»
спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини
(за спеціалізаціями)» спеціалізації С1.02 «Міжнародні економічні відносини»
освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»
факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин
кафедра міжнародних відносин і політичного менеджменту

Рекомендовано на засіданні
кафедри міжнародних відносини
і політичного менеджменту
27 серпня 2025 р., протокол № 8

Розробники: д. е. н., проф. МОРОЗ Юлія, д. е. н., доц. АБРАМОВА Ірина

Житомир
2025

УДК 001.89(072)

Методичні рекомендації для підготовки та написання курсової роботи з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини» спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)» спеціалізації С1.02 «Міжнародні економічні відносини» освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини» [Електронне видання]. – Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2025. – 42 с.

Розробники:
МОРОЗ Юлія –д. е. н., професор, професор кафедри національної безпеки, публічного управління та адміністрування
АБРАМОВА Ірина – д. е. н., доцент, доцент кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту

Рецензенти:
ЛАВРИНЕНКО Вячеслав – керівник проєктів філії АТ Укрексімбанк у м. Житомирі
БОГОЯВЛЕНСЬКА Юлія – к.е.н., доцент, начальник Офісу фандрейзингу Державного університету «Житомирська політехніка»

Затверджено Вченою радою факультету національної безпеки, права та міжнародних відносин (протокол № 8 від «27» серпня 2025 р.)

Методичні рекомендації призначені для забезпечення підготовки, виконання та захисту курсової роботи з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини» спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)» спеціалізації С1.02 «Міжнародні економічні відносини» освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини». У методичних рекомендаціях визначено вимоги до вибору теми, організації наукового дослідження, структури, змісту, оформлення, подання та захисту курсової роботи, а також критерії її оцінювання.

ЗМІСТ

Вступ…… 4

1. Загальні положення…… 6

2. Організація та навчально-методичне керівництво курсовою роботою…. 7

3. Вибір теми курсової роботи…..……..... 9

4. Структура і зміст курсової роботи…….…….... 11

5. Вимоги до оформлення курсової роботи……. 19

6. Рекомендована тематика курсових робіт…….. 25

7. Захист та оцінювання курсової роботи…..…...…… 27

8. Рекомендовані джерела ……. 31

9. Інформаційні ресурси в Інтернеті ……...…… 32

Додатки…… 35

ВСТУП

Курсова робота з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» є важливою складовою професійної та науково-дослідної підготовки здобувачів освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)», спеціалізації С1.02 «Міжнародні економічні відносини».

Виконання курсової роботи передбачено в межах вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми. Курсова робота є індивідуальним самостійним навчально-науковим дослідженням здобувача, спрямованим на поглиблення та систематизацію теоретичних знань, набуття практичних навичок організації й проведення наукового дослідження, застосування сучасних методів наукового пізнання та формування здатності обґрунтовувати отримані результати.

Підготовка курсової роботи сприяє формуванню у здобувачів умінь самостійно визначати актуальну наукову проблему, формулювати мету та завдання дослідження, визначати його об’єкт і предмет, здійснювати пошук, критичний аналіз і систематизацію наукової інформації, обирати та застосовувати адекватні методи дослідження, працювати зі статистичними й аналітичними даними, інтерпретувати отримані результати та формулювати обґрунтовані висновки і пропозиції у сфері міжнародних економічних відносин.

Курсова робота має засвідчити здатність здобувача застосовувати методологічний інструментарій наукових досліджень для розв’язання актуальних теоретичних і прикладних проблем міжнародних економічних відносин, аналізувати економічні процеси та явища у міжнародному середовищі, встановлювати причинно-наслідкові зв’язки, узагальнювати результати дослідження та аргументовано представляти власну наукову позицію.

Особливе значення під час підготовки курсової роботи має дотримання принципів академічної доброчесності, самостійності дослідження, наукової обґрунтованості, об’єктивності та достовірності результатів. Здобувач повинен забезпечити коректне використання та цитування джерел інформації, достовірність статистичних і аналітичних даних, логічність викладення матеріалу, аргументованість сформульованих положень і висновків, а також дотримання установлених вимог до оформлення наукової роботи.

Методичні рекомендації визначають загальні вимоги до підготовки, виконання, оформлення та захисту курсової роботи з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень», порядок вибору та затвердження теми, організацію наукового керівництва, послідовність виконання дослідження,

вимоги до структури, змісту й обсягу роботи, особливості підготовки вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел і додатків, а також порядок захисту та критерії оцінювання результатів виконаної роботи.

Методичні рекомендації призначені для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини», які виконують курсову роботу з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень», а також для науково-педагогічних працівників, які здійснюють керівництво, консультування та оцінювання курсових робіт.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Виконання та захист курсової роботи з дисципліни **«Методологія та організація наукових досліджень»** здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми **«Міжнародні економічні відносини»** спрямовані на:

– ознайомлення здобувачів із базовими вимогами до підготовки, виконання, оформлення та захисту курсової роботи;

– формування цілісного уявлення про логіку, послідовність та основні етапи проведення наукового дослідження у сфері міжнародних економічних відносин;

– поглиблення знань щодо методології наукового пізнання та формування навичок обґрунтованого вибору методів дослідження відповідно до його мети, завдань, об’єкта та предмета;

– формування практичних навичок визначення наукової проблеми, обґрунтування актуальності теми, формулювання мети і завдань, визначення об’єкта, предмета та інформаційної бази дослідження;

– розвиток здатності здійснювати пошук, критичний аналіз, систематизацію, узагальнення та опрацювання інформації з наукових, статистичних, нормативно-правових, аналітичних та інших джерел;

– набуття навичок застосування сучасних методів теоретичного та емпіричного дослідження, аналізу даних, системного та порівняльного аналізу, а також інших методів відповідно до предмета дослідження;

– розвиток здатності логічно й аргументовано викладати результати власного дослідження, формулювати обґрунтовані висновки та рекомендації;

– формування навичок самостійної організації дослідницької роботи, планування її етапів, оцінювання складності поставлених завдань та результатів їх виконання;

– набуття досвіду презентації та аргументованого захисту результатів власного дослідження;

– забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності, самостійності дослідження, коректного використання та цитування джерел інформації, недопущення академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації результатів.

У результаті виконання курсової роботи з дисципліни **«Методологія та організація наукових досліджень»** здобувач має оволодіти такими **компетентностями**:

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність працювати в команді.

ЗК5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

СК9. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність доопанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

Виконання та захист курсової роботи спрямовані на досягнення таких **програмних результатів навчання**:

РН2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій.

РН4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог, працювати самостійно і в команді, брати на себе ініціативу та відповідальність, мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей, забезпечувати якість виконуваних робіт, аргументувати результативність економічної діяльності у мінливому середовищі.

РН5. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

РН6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.

РН14. Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ КЕРІВНИЦТВО КУРСОВОЮ РОБОТОЮ

Навчально-методичне керівництво підготовкою курсової роботи з дисципліни **«Методологія та організація наукових досліджень»** здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою **«Міжнародні економічні відносини»** забезпечує кафедра міжнародних відносин і політичного менеджменту.

Курсова робота виконується здобувачем вищої освіти самостійно під керівництвом науково-педагогічного працівника та має засвідчити рівень оволодіння методологією й методами наукового дослідження, здатність до самостійного наукового пошуку, критичного опрацювання інформації, аналітичного мислення, систематизації та узагальнення результатів дослідження, формулювання обґрунтованих висновків і рекомендацій у сфері міжнародних економічних відносин.

Процес виконання курсової роботи включає такі основні етапи:

– вибір теми курсової роботи із запропонованого переліку або формулювання власної теми за погодженням із керівником;

– погодження теми курсової роботи з керівником;

– визначення мети, завдань, об’єкта, предмета, методів та інформаційної бази дослідження;

– складання та погодження з керівником робочого плану курсової роботи;

– добір, вивчення, систематизація та критичне опрацювання наукових публікацій, статистичних матеріалів, аналітичних звітів, нормативно-правових документів, матеріалів міжнародних організацій, баз даних та інших джерел інформації за темою дослідження;

– формування бібліографії та інформаційної бази дослідження;

– обґрунтування методології дослідження та вибір методів, адекватних поставленій меті й завданням;

– проведення теоретичного та аналітичного дослідження відповідно до обраної теми;

– опрацювання, аналіз та інтерпретація отриманих результатів;

– письмове викладення матеріалів дослідження, підготовка структурних частин курсової роботи та їх подання керівнику для перевірки;

– доопрацювання змісту курсової роботи відповідно до зауважень і рекомендацій керівника;

– формулювання висновків і рекомендацій за результатами проведеного дослідження;

– остаточне оформлення списку використаних джерел, додатків та інших структурних елементів курсової роботи відповідно до встановлених вимог;

– подання завершеної курсової роботи на перевірку в установлені строки;

– підготовка доповіді та презентаційних матеріалів для представлення результатів дослідження;

– захист курсової роботи.

Керівництво курсовою роботою здійснює науково-педагогічний працівник, визначений кафедрою відповідно до навчального навантаження. Керівник курсової роботи:

– консультує здобувача з питань вибору, уточнення та обґрунтування теми курсової роботи;

– надає рекомендації щодо формування наукового апарату дослідження, зокрема обґрунтування актуальності теми, визначення мети, завдань, об’єкта, предмета, методів та інформаційної бази дослідження;

– допомагає здобувачеві сформувати логічну структуру та робочий план курсової роботи;

– надає рекомендації щодо вибору методологічних підходів і методів наукового дослідження відповідно до обраної теми;

– рекомендує наукову літературу, публікації у фахових та міжнародних наукових виданнях, статистичні бази даних, аналітичні звіти, нормативно-правові документи, інформаційні ресурси міжнародних організацій та інші джерела, релевантні предмету дослідження;

– проводить консультації з питань підготовки курсової роботи відповідно до встановленого графіка або за індивідуальною домовленістю;

– контролює дотримання здобувачем установлених строків та послідовності виконання основних етапів курсової роботи;

– перевіряє окремі структурні частини та завершений текст курсової роботи;

– надає зауваження й рекомендації щодо доопрацювання змісту, структури, методологічної та аналітичної складових, аргументації отриманих результатів і оформлення роботи;

– оцінює ступінь самостійності виконання дослідження, відповідність обраних методів поставленим завданням, логічність викладення матеріалу, достовірність використаних даних та обґрунтованість сформульованих висновків;

– визначає готовність курсової роботи до захисту;

– бере участь в оцінюванні результатів виконання та захисту курсової роботи відповідно до встановлених критеріїв.

Здобувач вищої освіти несе відповідальність за **самостійність виконання курсової роботи, правильність вибору та застосування методів дослідження, достовірність використаних даних, обґрунтованість отриманих результатів, коректність цитування та оформлення посилань на джерела, дотримання принципів академічної доброчесності, своєчасність подання роботи на перевірку та виконання рекомендацій керівника**.

Під час виконання курсової роботи здобувач повинен систематично взаємодіяти з керівником, дотримуватися погодженої послідовності проведення дослідження та встановлених строків виконання окремих етапів роботи. При цьому відповідальність за зміст, отримані результати, сформульовані висновки та остаточне оформлення курсової роботи несе безпосередньо здобувач вищої освіти.

3. ВИБІР ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Вибір теми курсової роботи є важливим етапом виконання самостійного навчально-наукового дослідження здобувачем другого (магістерського) рівня вищої освіти. Тема курсової роботи з дисципліни **«Методологія та організація наукових досліджень»** має бути актуальною, науково обґрунтованою, мати дослідницький характер та відповідати змісту освітньо-професійної програми **«Міжнародні економічні відносини»**, спеціальності **С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»**, спеціалізації **С1.02 «Міжнародні економічні відносини»**.

Під час вибору теми курсової роботи здобувачеві вищої освіти доцільно враховувати:

– власні наукові та професійні інтереси, попередній досвід підготовки наукових робіт, тез доповідей, статей, аналітичних матеріалів, презентацій та участі в наукових заходах;

– актуальність обраної проблематики для сучасного розвитку міжнародних економічних відносин, світового господарства, глобальної економіки, міжнародної торгівлі, міжнародного бізнесу, європейської інтеграції, міжнародного фінансування, міжнародної проєктної та грантової діяльності, цифрової трансформації, міжнародної економічної безпеки, інноваційного розвитку та інших напрямів міжнародної економічної діяльності;

– можливість чіткого визначення наукової проблеми, мети, завдань, об’єкта та предмета дослідження;

– можливість застосування сучасних загальнонаукових і спеціальних методів дослідження та отримання на їх основі обґрунтованих результатів;

– доступність необхідної інформаційної бази, зокрема наукових публікацій, статистичних даних, аналітичних звітів, міжнародних баз даних, нормативно-правових документів, матеріалів міжнародних організацій, підприємств, установ та організацій;

– можливість проведення самостійного теоретичного та аналітичного дослідження за обраною проблематикою;

– можливість формулювання аргументованих висновків і рекомендацій за результатами проведеного дослідження;

– відповідність теми напрямам науково-дослідної роботи кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту та актуальним проблемам розвитку міжнародних економічних відносин.

Тематика курсових робіт формується з урахуванням змісту дисципліни **«Методологія та організація наукових досліджень»**, мети та результатів навчання освітньо-професійної програми, сучасних наукових підходів, актуальних тенденцій і проблем міжнародних економічних відносин.

Рекомендована тематика курсових робіт має передбачати можливість практичного застосування здобувачами методологічного інструментарію наукового дослідження, проведення пошуку та критичного аналізу наукових джерел, формування інформаційної бази, використання відповідних методів дослідження, аналізу та інтерпретації отриманих результатів.

Під час вибору теми здобувач вищої освіти може враховувати рекомендації керівника курсової роботи, викладача дисципліни, науково-педагогічних працівників кафедри, а також власні наукові інтереси та перспективні напрями подальших досліджень.

Здобувач вищої освіти має право запропонувати **власну тему курсової роботи**, яка не включена до рекомендованого переліку. У такому разі тема повинна відповідати змісту дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» та освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні

відносини», мати належне теоретичне й інформаційне забезпечення та бути погодженою з керівником курсової роботи.

Тема курсової роботи має бути сформульована **чітко, лаконічно та змістовно**, відображати основну наукову проблему або напрям дослідження, а також давати можливість визначити його предметну спрямованість. Формулювання теми не повинно бути надмірно широким, описовим або таким, що не дозволяє визначити конкретний дослідницький фокус.

Під час формулювання теми доцільно уникати загальних назв на кшталт «Міжнародна торгівля», «Глобалізація світової економіки», «Міжнародні інвестиції» тощо. Тема має конкретизувати досліджуване явище, процес, проблему, суб'єкт, територіальний або часовий аспект дослідження, якщо така конкретизація відповідає його змісту.

Не рекомендується повне дублювання тем курсових робіт здобувачів однієї академічної групи. У разі дослідження близької проблематики роботи мають відрізнятися за об'єктом, предметом, інформаційною базою, методами дослідження або дослідницьким фокусом.

Після погодження теми здобувач разом із керівником уточнює **логіку та план дослідження**, визначає мету, завдання, об'єкт, предмет, методи та інформаційну базу, формує попередню структуру курсової роботи та визначає послідовність виконання її окремих етапів.

У процесі підготовки курсової роботи тема може бути уточнена за погодженням із керівником, якщо в ході опрацювання наукової літератури, статистичних або аналітичних матеріалів виникає необхідність конкретизації предмета, об'єкта чи дослідницького фокусу. Таке уточнення не повинно призводити до зміни загального напряму дослідження без відповідного погодження.

Керівник курсової роботи консультує здобувача щодо доцільності обраної теми, її відповідності змісту дисципліни та освітньої програми, можливості належного інформаційного забезпечення, обґрунтованості методології дослідження та реалістичності виконання роботи у встановлені строки.

Остаточно погоджена тема курсової роботи є основою для формування її структури, визначення методологічного інструментарію та подальшої організації самостійної дослідницької роботи здобувача.

4. СТРУКТУРА І ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота з дисципліни **«Методологія та організація наукових досліджень»** є самостійним навчально-науковим дослідженням здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти, що має характеризуватися логічністю побудови, послідовністю викладення матеріалу, обґрунтованістю застосованих методів дослідження, достовірністю використаної інформації та самостійністю сформульованих висновків.

Обсяг курсової роботи має становити до 30 сторінок друкованого тексту без урахування списку використаних джерел і додатків. Конкретний обсяг окремих структурних частин визначається залежно від теми, мети, завдань, методів дослідження та характеру використаного аналітичного матеріалу.

Курсова робота має відповідати таким **основним вимогам**:

– бути виконаною на актуальну тему, що відповідає змісту дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» та проблематиці міжнародних економічних відносин;

– характеризуватися самостійністю наукового пошуку, критичного аналізу та узагальнення інформації;

– містити чітко сформульовані актуальність теми, мету, завдання, об’єкт, предмет, гіпотезу та методи дослідження;

– демонструвати усвідомлений вибір та практичне застосування методів наукового дослідження відповідно до поставлених завдань;

– містити теоретичне обґрунтування досліджуваної проблеми та самостійний аналіз фактичних, статистичних, аналітичних або інших даних;

– базуватися на використанні сучасних наукових публікацій, офіційних статистичних джерел, міжнародних баз даних, аналітичних матеріалів і нормативно-правових документів;

– містити обґрунтовані висновки, що безпосередньо випливають із результатів проведеного дослідження;

– забезпечувати достовірність використаних даних, коректність розрахунків і належне оформлення посилань на джерела;

– відповідати принципам академічної доброчесності та не містити академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації;

– бути оформленою відповідно до встановлених вимог і викладеною у науковому стилі.

Курсова робота повинна мати таку орієнтовну **структуру**:

– титульний аркуш;

– зміст;

– вступ;

– основна частина;

– висновки;

– список використаних джерел;

– додатки (за необхідності).

Зміст

Зміст курсової роботи подається на окремій сторінці та містить назви всіх структурних частин, розділів і підрозділів із зазначенням сторінок, з яких вони починаються.

Назви розділів і підрозділів у змісті та основному тексті повинні бути ідентичними. Структура роботи має відображати логіку дослідження та

забезпечувати послідовне досягнення поставленої мети і вирішення визначених завдань.

Назви розділів і підрозділів повинні бути стислими, змістовними, науково коректними та безпосередньо пов'язаними з темою курсової роботи. Не рекомендується дослівно повторювати назву курсової роботи у назві окремого розділу.

Вступ

Вступ має становити орієнтовно **2–3 сторінки**.

У вступі необхідно зазначити:

– актуальність теми дослідження;

– ступінь наукової розробленості проблеми;

– мету дослідження;

– завдання дослідження;

– об'єкт дослідження;

– предмет дослідження;

– гіпотезу дослідження;

– методи дослідження;

– інформаційну базу дослідження;

– структуру курсової роботи.

Остаточний текст вступу доцільно уточнювати після завершення основної частини роботи, коли отримані результати дають можливість остаточно конкретизувати мету, завдання та логіку дослідження.

Актуальність теми має розкривати значення обраної проблеми з наукового та/або практичного погляду. Необхідно стисло показати сучасний стан проблеми, наявні суперечності, невирішені питання або нові тенденції, що зумовлюють необхідність її дослідження.

Обґрунтування актуальності повинно бути аргументованим і безпосередньо пов'язаним із проблематикою міжнародних економічних відносин.

Ступінь наукової розробленості проблеми передбачає стислий огляд наукових підходів українських і зарубіжних учених, які досліджували відповідну проблематику. Необхідно не лише назвати авторів, а й визначити основні напрями їхніх досліджень та питання, які потребують подальшого вивчення.

Мета курсової роботи повинна відображати очікуваний результат дослідження та бути безпосередньо пов'язаною з темою роботи.

Для формулювання мети доцільно використовувати конструкції:

«обґрунтування теоретичних положень та визначення…»;

«систематизація теоретичних підходів та оцінювання…»;

«обґрунтування напрямів…»;

«визначення особливостей та тенденцій…»;

«формування науково обґрунтованих рекомендацій щодо…».

Не рекомендується формулювати мету лише словами «дослідити», «вивчити» або «проаналізувати», оскільки вони характеризують процес, а не очікуваний результат.

Завдання курсової роботи конкретизують її мету та визначають послідовність проведення дослідження. Їх кількість має відповідати логіці й структурі роботи.

Завдання доцільно формулювати за допомогою дієслів:

«узагальнити»;

«систематизувати»;

«уточнити»;

«охарактеризувати»;

«проаналізувати»;

«оцінити»;

«порівняти»;

«виявити»;

«визначити»;

«обґрунтувати»;

«запропонувати».

Об’єкт дослідження – процес, явище, система або сукупність економічних відносин, у межах яких виникає досліджувана проблема.

Предмет дослідження – конкретний аспект, властивість, механізм, інструмент, метод або сукупність взаємозв’язків у межах об’єкта, які безпосередньо досліджуються в курсовій роботі.

Предмет дослідження має бути вужчим за об’єкт і безпосередньо відповідати темі курсової роботи.

Гіпотеза дослідження – науково обґрунтоване припущення щодо взаємозв’язків, закономірностей, чинників або очікуваних результатів дослідження, яке перевіряється у процесі виконання курсової роботи.

Гіпотеза повинна бути конкретною, логічно пов’язаною з метою, завданнями, об’єктом і предметом дослідження та такою, що може бути перевірена за допомогою обраних методів.

Методи дослідження необхідно визначати відповідно до конкретних завдань курсової роботи. Недостатньо лише перелічити використані методи – необхідно зазначити, **для вирішення якого завдання застосовано кожний із них**.

У курсових роботах можуть застосовуватися:

– аналіз і синтез;

– індукція та дедукція;

– абстрагування та узагальнення;

– системний підхід;

– порівняльний аналіз;

– структурно-функціональний аналіз;

– статистичний аналіз;
– економіко-математичні методи;
– кореляційно-регресійний аналіз;
– методи прогнозування;
– SWOT-аналіз;
– PEST-аналіз;
– контент-аналіз;
– кейс-стаді;
– бенчмаркінг;
– експертне оцінювання;
– графічний і табличний методи;
– інші методи, релевантні темі дослідження.

Наприклад:

«Для досягнення мети курсової роботи використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження: аналіз і синтез – для узагальнення наукових підходів до досліджуваної проблеми; порівняльний метод – для зіставлення показників та міжнародного досвіду; статистичний аналіз – для оцінювання динаміки досліджуваних показників; графічний і табличний методи – для представлення результатів дослідження; узагальнення – для формулювання висновків».

Інформаційна база дослідження може включати наукові статті українських і зарубіжних авторів, монографії, матеріали міжнародних організацій, офіційні статистичні бази даних, нормативно-правові акти, аналітичні звіти, матеріали органів державної влади, міжнародних інституцій, підприємств та інших організацій.

Перевагу необхідно надавати актуальним, достовірним та офіційним джерелам інформації.

Основна частина курсової роботи

Основна частина курсової роботи має становити орієнтовно **22–24 сторінки** та, як правило, складатися з **трьох взаємопов'язаних розділів**.

Рекомендований розподіл обсягу:

перший розділ – 6–8 сторінок;

другий розділ – 8–9 сторінок;

третій розділ – 6–7 сторінок.

Конкретний обсяг розділів може змінюватися залежно від теми та методики дослідження, однак необхідно забезпечити їх логічну пропорційність.

Кожний розділ доцільно поділяти на **2–3 підрозділи**.

Перший розділ – теоретико-методичний

У першому розділі розкриваються теоретичні та методологічні основи досліджуваної проблеми.

У ньому доцільно:

– визначити сутність основних понять і категорій;

– систематизувати наукові підходи до досліджуваної проблеми;

– провести критичний аналіз праць українських та зарубіжних учених;

– визначити дискусійні та недостатньо досліджені аспекти проблеми;

– за необхідності проаналізувати нормативно-правове та інституційне забезпечення;

– обґрунтувати методичний підхід, який буде використаний у наступному розділі роботи;

– визначити систему показників, критеріїв або параметрів, за якими проводитиметься аналіз.

Перший розділ не повинен бути простим реферативним викладом наукової літератури. Здобувач має порівнювати наукові позиції, систематизувати їх, визначати спільні та відмінні характеристики й формулювати власні узагальнення.

Другий розділ – аналітично-дослідницький

Другий розділ є основною аналітичною частиною курсової роботи.

У ньому здійснюється практичне застосування обраної методики дослідження та аналіз фактичного матеріалу відповідно до теми роботи.

Доцільно:

– охарактеризувати об’єкт дослідження;

– сформувати систему показників для його оцінювання;

– проаналізувати динаміку основних показників;

– визначити основні тенденції та закономірності;

– здійснити порівняльний аналіз країн, ринків, підприємств, галузей, міжнародних організацій або інших об’єктів відповідно до теми;

– оцінити вплив основних внутрішніх і зовнішніх чинників;

– виявити проблеми, ризики, диспропорції або обмеження;

– перевірити сформульовану у вступі гіпотезу;

– інтерпретувати отримані результати.

За можливості для аналізу рекомендується використовувати дані **щонайменше за 3–5 останніх років**. Винятки допускаються, якщо період дослідження визначений специфікою теми або обмежено доступністю достовірної інформації.

Аналітичні матеріали необхідно представляти за допомогою таблиць, рисунків, графіків, діаграм, розрахунків та інших способів візуалізації результатів.

Кожна таблиця або рисунок повинні супроводжуватися **авторським аналітичним коментарем**. Недостатньо лише навести статистичні дані – необхідно пояснити виявлені зміни, тенденції та причинно-наслідкові зв’язки.

Третій розділ – рекомендаційний

У третьому розділі узагальнюються результати проведеного дослідження та обґрунтовуються можливі напрями вирішення виявлених проблем або розвитку досліджуваного об’єкта.

У цьому розділі можуть бути представлені:

– напрями удосконалення досліджуваного процесу;

– рекомендації щодо вирішення виявлених проблем;

– сценарії розвитку;

– прогнозні оцінки;

– пропозиції щодо використання міжнародного досвіду;

– організаційні, економічні, інституційні або цифрові заходи;

– модель, алгоритм, механізм або система заходів;

– дорожня карта реалізації запропонованих заходів;

– пропозиції щодо підвищення ефективності міжнародної економічної діяльності;

– рекомендації щодо розвитку міжнародної співпраці, міжнародного бізнесу, міжнародної торгівлі, проєктної та грантової діяльності, європейської інтеграції, цифровізації чи міжнародної економічної безпеки відповідно до теми дослідження.

Запропоновані рекомендації повинні **безпосередньо випливати з результатів другого розділу**, бути аргументованими, реалістичними та, за можливості, підтверджуватися розрахунками, статистичними даними, міжнародними порівняннями або іншими результатами проведеного дослідження.

Не рекомендується подавати загальні рекомендації, які не пов’язані з конкретними проблемами, виявленими в аналітичній частині роботи.

Загальні висновки мають становити орієнтовно **2 сторінки**.

У висновках необхідно послідовно узагальнити результати виконання поставлених у вступі завдань.

Висновки мають відображати:

– основні теоретичні узагальнення;

– результати проведеного аналізу;

– виявлені закономірності, тенденції та проблеми;

– результати перевірки гіпотези;

– основні рекомендації або пропозиції;

– можливі напрями подальших досліджень.

Висновки повинні ґрунтуватися виключно на матеріалах, наведених у курсовій роботі. Не допускається включення до висновків нових положень, даних або пропозицій, які не були обґрунтовані в основній частині.

Доцільно використовувати формулювання:

«узагальнено»;

«систематизовано»;

«визначено»;

«встановлено»;

«проаналізовано»;

«виявлено»;

«оцінено»;

«обґрунтовано»;

«запропоновано»;

«визначено перспективи».

Список використаних джерел

Список використаних джерел повинен включати лише ті джерела, на які є посилання у тексті курсової роботи.

Для забезпечення належного рівня наукового дослідження рекомендується використовувати:

– актуальні наукові статті українських і зарубіжних авторів;

– публікації у виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах;

– монографії та наукові видання;

– офіційні статистичні ресурси;

– матеріали міжнародних організацій;

– нормативно-правові акти;

– аналітичні звіти міжнародних і національних інституцій;

– офіційні інформаційні ресурси підприємств, організацій та державних органів.

Доцільно забезпечити наявність у списку використаних джерел **сучасних іншомовних наукових та аналітичних джерел**, безпосередньо пов’язаних із темою курсової роботи.

Додатки

Додатки є необов’язковою структурною частиною курсової роботи та включаються за необхідності.

До додатків можуть бути винесені:

– великі статистичні таблиці;

– допоміжні розрахунки;

– анкети та матеріали опитувань;

– результати експертного оцінювання;

– додаткові графіки, рисунки та схеми;

– фрагменти нормативних або аналітичних документів;

– допоміжні матеріали, що використовувалися під час проведення дослідження.

Матеріали додатків повинні мати безпосередній зв’язок із текстом курсової роботи. На кожний додаток у тексті роботи має бути відповідне посилання.

Рекомендований розподіл обсягу курсової роботи

За загального обсягу **до 30 сторінок** рекомендується така орієнтовна структура:

– зміст – **1 сторінка**;

– вступ – **2–3 сторінки**;

– перший розділ – **6–8 сторінок**;
– другий розділ – **8–9 сторінок**;
– третій розділ – **6–7 сторінок**;
– висновки – **2 сторінки**;
– список використаних джерел – **поза встановленим обсягом основного тексту**;
– додатки – **поза встановленим обсягом основного тексту**.

Стиль викладення матеріалу курсової роботи має бути науковим, логічним, аргументованим і послідовним. Текст повинен демонструвати не лише знання здобувачем відповідної проблематики, а насамперед **уміння організовувати наукове дослідження, обирати й застосовувати адекватні методи, працювати з інформацією та даними, критично інтерпретувати отримані результати й формулювати обґрунтовані висновки**.

5. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота з дисципліни **«Методологія та організація наукових досліджень»** оформлюється відповідно до загальних вимог до навчально-наукових робіт та цих методичних рекомендацій. Загальний обсяг основного тексту курсової роботи має становити **до 30 сторінок** без урахування списку використаних джерел і додатків.

Курсову роботу виконують у друкованому вигляді на аркушах білого паперу формату **А4 (210 × 297 мм)** з використанням текстового редактора.

Під час оформлення тексту необхідно дотримуватися таких параметрів:
– ліве поле – **30 мм**;
– праве поле – **10 мм**;
– верхнє поле – **20 мм**;
– нижнє поле – **20 мм**;
– шрифт – **Times New Roman**;
– розмір шрифту – **14 pt**;
– міжрядковий інтервал – **1,5**;
– абзацний відступ – **1,25 см**;
– вирівнювання основного тексту – **за шириною сторінки**;
– додаткові інтервали перед або після абзаців не встановлюються.

Текст курсової роботи має бути викладений українською мовою з дотриманням норм наукового стилю, правил орфографії, пунктуації та термінологічної точності.

Нумерація сторінок

Сторінки курсової роботи нумерують **арабськими цифрами наскрізно** в межах усього документа.

Першою сторінкою є титульний аркуш, який включається до загальної нумерації, однак номер сторінки на ньому **не проставляється**.

На наступних сторінках номер проставляється **у правому верхньому куті сторінки без крапки після цифри**.

До загальної нумерації включаються всі структурні частини курсової роботи, у тому числі список використаних джерел і додатки.

Оформлення структурних частин, розділів і підрозділів

Основними структурними частинами курсової роботи є:

ЗМІСТ

ВСТУП

основні розділи роботи;

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ – за наявності.

Заголовки структурних частин **«ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ»**, а також назви розділів друкують **великими літерами, напівжирним шрифтом, по центру рядка, без крапки в кінці**.

Наприклад:

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ…

Кожну основну структурну частину та кожний розділ курсової роботи слід починати **з нової сторінки**.

Заголовки підрозділів друкують з абзацного відступу або відповідно до прийнятого в методичних рекомендаціях єдиного стилю, **напівжирним шрифтом, з великої літери, без крапки в кінці**.

Наприклад:

1.1. Теоретичні підходи до визначення…

Підрозділи продовжують на тій самій сторінці, на якій закінчився попередній текст, за умови достатнього місця для заголовка та не менше двох рядків тексту після нього.

Не допускається розміщення заголовка в нижній частині сторінки без тексту, що до нього належить. Після заголовка повинно бути розміщено щонайменше **два рядки основного тексту**.

Розділи й підрозділи нумерують арабськими цифрами.

Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, розділених крапкою, наприклад: **1.1, 1.2, 2.1, 2.2**.

Оформлення таблиць

Цифровий та аналітичний матеріал доцільно подавати у вигляді таблиць, якщо це забезпечує компактність, наочність і можливість порівняння даних.

Таблиці розміщують безпосередньо після першого посилання на них у тексті або на наступній сторінці.

На кожну таблицю в тексті курсової роботи обов’язково має бути посилання, наприклад:

«Динаміку міжнародної торгівлі України наведено в табл. 2.1».

Таблиці нумерують **у межах розділу**. Номер таблиці складається з номера розділу та порядкового номера таблиці, розділених крапкою.

Наприклад:

Таблиця 2.1

Назву таблиці розміщують над нею. Назва має бути короткою, змістовною та відображати сутність наведених даних.

Приклад:

Таблиця 2.1. Динаміка експорту товарів України у 2021–2025 рр.

У таблицях допускається використання меншого розміру шрифту, ніж в основному тексті, якщо це необхідно для компактного представлення значного обсягу інформації, за умови забезпечення її читабельності.

У таблицях обов'язково зазначаються **одиниці виміру** показників.

Після таблиці необхідно навести аналітичний коментар, у якому не лише повторюються цифрові значення, а пояснюються виявлені тенденції, відхилення, взаємозв'язки та причини змін.

Якщо таблиця займає дві або більше сторінок, на наступній сторінці зазначається:

Продовження табл. 2.1

Назву таблиці при цьому повторно не наводять. За необхідності повторюється шапка таблиці або нумерація її граф.

Під таблицею обов'язково зазначається **джерело інформації** або спосіб її формування.

Можливі варіанти:

Джерело: складено автором за даними [15].

Джерело: розраховано автором за даними World Bank.

Джерело: побудовано автором на основі [7; 11; 18].

У разі повністю самостійних розрахунків:

Джерело: авторські розрахунки.

Оформлення рисунків, схем, графіків і діаграм

Ілюстративний матеріал – графіки, діаграми, схеми, карти, блок-схеми та інші графічні матеріали – у курсовій роботі позначають словом **«Рис.»**.

Рисунки нумерують у межах відповідного розділу. Номер рисунка складається з номера розділу та порядкового номера рисунка, розділених крапкою.

Наприклад:

Рис. 2.1. Динаміка прямих іноземних інвестицій у 2021–2025 рр.

Назву рисунка розміщують **під ілюстрацією**.

На всі рисунки у тексті повинні бути посилання, наприклад:

«Динаміку досліджуваного показника представлено на рис. 2.1».

Після назви рисунка або безпосередньо під ним зазначається джерело:

Джерело: побудовано автором за даними [12].

Якщо рисунок повністю розроблений здобувачем на основі проведеного дослідження, зазначається:

Джерело: авторська розробка.

Не рекомендується включати до курсової роботи таблиці, рисунки або діаграми без їх подальшого аналізу та інтерпретації в тексті.

Оформлення формул

Формули та рівняння розміщують безпосередньо після тексту, в якому вони вперше згадуються.

Найважливіші формули, на які є подальші посилання, нумерують **у межах розділу**.

Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули й розміщується праворуч у круглих дужках.

Наприклад:

$$Y = a + bX, \qquad (2.1)$$

де:

Y – результативна ознака;

X – факторна ознака;

a – постійний параметр моделі;

b – коефіцієнт, що характеризує зміну результативної ознаки під впливом факторної.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів наводять безпосередньо після формули в тій послідовності, у якій вони подані у формулі.

Перший рядок пояснення починається словом **«де»** без двокрапки.

На формулу, що нумерується, у тексті має бути відповідне посилання, наприклад:

«Розрахунок здійснено за формулою (2.1)».

Оформлення посилань на використані джерела

Посилання на наукові, статистичні, нормативно-правові, інформаційні та інші джерела є обов’язковими у всіх випадках використання чужих ідей, положень, статистичних даних, методик, результатів досліджень, таблиць, рисунків або прямих цитат.

Посилання у тексті оформлюються **у квадратних дужках** із зазначенням порядкового номера джерела у списку використаних джерел.

Наприклад:

[5]

Якщо використовується конкретне положення або пряма цитата з певної сторінки, доцільно зазначати номер сторінки:

[12, с. 43]

Для посилання одночасно на декілька джерел їх номери зазначаються у квадратних дужках через крапку з комою:

[5; 8; 14].

Прямі цитати повинні точно відтворювати текст першоджерела та братися в лапки.

Не допускається використання тексту, таблиць, рисунків, статистичних даних та інших матеріалів без належного посилання на джерело.

Список використаних джерел

До **списку використаних джерел** включаються лише ті джерела, які фактично були використані під час підготовки курсової роботи та на які є посилання в її тексті.

Для курсової роботи рекомендується використовувати **не менше 20–25 джерел**, зокрема сучасні наукові публікації українських і зарубіжних авторів, офіційні статистичні матеріали, аналітичні звіти міжнародних організацій, міжнародні бази даних, нормативно-правові акти та інші релевантні інформаційні ресурси.

З огляду на рівень підготовки магістра та специфіку освітньої програми **«Міжнародні економічні відносини»**, доцільно використовувати іншомовні джерела, зокрема наукові статті, аналітичні матеріали та статистичні ресурси міжнародних організацій.

Перевагу слід надавати актуальним науковим публікаціям та офіційним першоджерелам.

Бібліографічний опис використаних джерел оформлюється відповідно до вимог **ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»** та інших чинних вимог університету щодо оформлення бібліографічних посилань.

Не рекомендується формувати наукову та аналітичну базу курсової роботи переважно за рахунок навчальних посібників, реферативних сайтів, неперевірених інформаційних ресурсів або матеріалів без зазначеного авторства.

Оформлення додатків

Матеріали, які є необхідними для повноти розкриття теми, але через значний обсяг або допоміжний характер недоцільні для розміщення в основному тексті, оформлюються у вигляді додатків.

Перед першим додатком на окремій сторінці по центру друкується слово:

ДОДАТКИ

Кожний додаток починають з нової сторінки.

У правому верхньому куті зазначають слово **«Додаток»** та відповідну літеру.

Наприклад:

Додаток А

Додатки позначають великими літерами української абетки, починаючи з **А**, за винятком літер **Ґ, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь**.

Кожний додаток повинен мати змістовну назву, яку розміщують симетрично відносно тексту окремим рядком.

На всі додатки повинні бути посилання в основному тексті курсової роботи, наприклад:

«Результати розрахунків наведено у додатку А».

Таблиці, рисунки та формули у додатках нумеруються окремо з урахуванням позначення відповідного додатка, наприклад:

Таблиця А.1

Рис. Б.2

(В.1).

Академічна доброчесність

Курсова робота повинна бути виконана здобувачем **самостійно** та відповідати принципам академічної доброчесності.

Під час підготовки роботи здобувач зобов'язаний:

– коректно цитувати використані джерела;

– зазначати авторство ідей, положень, методик, статистичних та інших матеріалів, запозичених з інших джерел;

– не допускати академічного плагіату;

– не допускати фабрикації або фальсифікації даних і результатів;

– забезпечувати достовірність наведених статистичних, аналітичних та інших матеріалів;

– самостійно формулювати висновки за результатами проведеного дослідження.

Курсова робота може проходити перевірку на наявність текстових запозичень відповідно до чинних в університеті процедур забезпечення академічної доброчесності.

Виявлені некоректні запозичення підлягають усуненню до подання остаточного варіанта роботи на захист.

Подання курсової роботи

Завершена курсова робота подається керівнику в терміни та у формі, визначені кафедрою і графіком освітнього процесу.

Робота повинна бути подана як **цілісний завершений документ**, що містить усі передбачені структурні елементи, оформлені в установленій послідовності.

До захисту допускається курсова робота, яка:

– виконана відповідно до затвердженої теми;

– має визначену структуру та завершений зміст;

– відповідає встановленим вимогам до обсягу й оформлення;

– містить належним чином оформлені посилання та список використаних джерел;

– відповідає принципам академічної доброчесності;

– подана у встановлений термін;

– рекомендована керівником до захисту.

Курсова робота, яка має істотні недоліки змістового або технічного характеру, не відповідає встановленим вимогам, містить некоректні запозичення або подана в незавершеному вигляді, повертається здобувачеві для доопрацювання.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Методологічні засади дослідження міжнародних економічних відносин у сучасному глобальному середовищі.
2. Системний підхід у дослідженні міжнародних економічних процесів.
3. Порівняльний аналіз як метод дослідження міжнародних економічних відносин.
4. Методи статистичного аналізу у дослідженні міжнародної торгівлі.
5. Методологія дослідження міжнародної конкурентоспроможності національних економік.
6. Методичні підходи до оцінювання міжнародної конкурентоспроможності країн.
7. Методологія дослідження конкурентних позицій підприємств на міжнародних ринках.
8. Методичні підходи до оцінювання експортного потенціалу підприємства.
9. Методи дослідження ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
10. Методологія аналізу товарної та географічної структури зовнішньої торгівлі країни.
11. Порівняльний аналіз торговельно-економічного співробітництва України та країн ЄС.
12. Методичні підходи до дослідження диверсифікації експорту України.
13. Методи оцінювання зовнішньоторговельних ризиків в умовах глобальної нестабільності.
14. Методологія дослідження впливу міжнародних торговельних угод на зовнішню торгівлю країни.
15. Методи дослідження впливу економічних санкцій на міжнародні торговельні потоки.
16. Методологія оцінювання геоекономічних ризиків у міжнародних економічних відносинах.
17. Методичні підходи до аналізу глобальних ланцюгів доданої вартості.
18. Методи дослідження участі України у глобальних ланцюгах доданої вартості.
19. Методологія дослідження міжнародної економічної інтеграції.
20. Порівняльний аналіз інтеграційних процесів як метод дослідження міжнародних економічних відносин.

21. Методичні підходи до оцінювання економічних наслідків європейської інтеграції України.
22. Методи дослідження впливу євроінтеграційних процесів на зовнішню торгівлю України.
23. Методологія дослідження міжнародних інвестиційних процесів.
24. Методи оцінювання інвестиційної привабливості країни у міжнародному економічному середовищі.
25. Методичні підходи до аналізу прямих іноземних інвестицій.
26. Методологія дослідження міжнародних фінансових потоків.
27. Методи оцінювання валютних ризиків у міжнародній економічній діяльності.
28. Методичні підходи до дослідження впливу міжнародних фінансових інституцій на економічний розвиток країни.
29. Методологія дослідження міжнародного проєктного та грантового фінансування.
30. Методи оцінювання ефективності міжнародних проєктів і програм.
31. Методичні підходи до оцінювання результативності грантового фінансування міжнародних проєктів.
32. Методологія дослідження міжнародної донорської допомоги та її економічних результатів.
33. Методи дослідження міжнародних програм підтримки післявоєнного відновлення України.
34. Порівняльний аналіз моделей післявоєнного економічного відновлення країн: методологія та можливості застосування для України.
35. Методологія дослідження міжнародної економічної стійкості в умовах криз.
36. Методи оцінювання економічної резильєнтності національних економік.
37. Методологія дослідження міжнародних міграційних процесів.
38. Методи оцінювання впливу міжнародної міграції на ринки праці країн.
39. Порівняльний аналіз моделей інтеграції українських мігрантів у ринки праці країн ЄС.
40. Методологічні підходи до дослідження міжнародної академічної мобільності та її впливу на людський капітал.
41. Методологія дослідження цифровізації міжнародних економічних відносин.
42. Методи аналізу великих даних у дослідженні міжнародних економічних процесів.
43. Використання економіко-математичного моделювання у дослідженні міжнародних економічних відносин.
44. Методи прогнозування тенденцій розвитку міжнародних товарних і фінансових ринків.

45. Кореляційно-регресійний аналіз у дослідженні міжнародних економічних процесів.
46. Використання SWOT- та PEST-аналізу в дослідженні міжнародного бізнес-середовища.
47. Метод експертного оцінювання у дослідженні проблем міжнародних економічних відносин.
48. Контент-аналіз та кейс-стаді як методи дослідження міжнародних економічних процесів.
49. Використання міжнародних статистичних та аналітичних баз даних у наукових дослідженнях міжнародних економічних відносин.
50. Використання штучного інтелекту та цифрових інструментів в організації наукових досліджень у сфері міжнародних економічних відносин.

Наведена тематика є орієнтовною. Тема курсової роботи може конкретизуватися за країною, групою країн, міжнародною організацією, підприємством, ринком, видом економічної діяльності або часовим періодом залежно від наукових інтересів здобувача та доступності інформаційної бази. З огляду на обсяг курсової роботи **до 30 сторінок**, перевагу доцільно надавати темам із чітко визначеним об'єктом дослідження та можливістю практичного застосування одного або декількох конкретних методів наукового дослідження.

7. ЗАХИСТ ТА ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Захист курсової роботи з дисципліни **«Методологія та організація наукових досліджень»** є завершальним етапом її виконання та передбачає представлення здобувачем основних результатів проведеного дослідження, обґрунтування використаних методів і підтвердження самостійності виконаної роботи.

Метою захисту курсової роботи є визначення рівня сформованості у здобувача навичок організації та проведення наукового дослідження, здатності здійснювати пошук, систематизацію та критичний аналіз інформації, обґрунтовано обирати й застосовувати методи дослідження, інтерпретувати отримані результати, формулювати висновки та аргументовано представляти результати власної роботи.

До захисту допускається курсова робота, яка:

– виконана відповідно до погодженої теми;
– подана у встановлений термін;
– має завершену структуру та відповідає визначеному обсягу;
– відповідає вимогам до змісту й оформлення;
– містить належним чином оформлені посилання на використані джерела;
– відповідає принципам академічної доброчесності;
– доопрацьована здобувачем з урахуванням зауважень керівника;
– рекомендована керівником до захисту.

До захисту здобувач готує **стислу доповідь та презентацію**, які повинні відображати основну логіку і результати проведеного дослідження.

Оптимальна кількість слайдів презентації до курсової роботи – **5–7 слайдів**. Презентація не повинна дублювати текст курсової роботи, а має стисло й наочно представляти її основні результати.

У презентації доцільно відобразити:

– тему, мету, об’єкт і предмет дослідження;

– основні завдання дослідження;

– сформульовану гіпотезу;

– методи дослідження та їх призначення;

– ключові результати теоретичного узагальнення;

– результати проведеного аналітичного дослідження;

– основні виявлені тенденції, закономірності, проблеми або взаємозв’язки;

– результати перевірки гіпотези;

– основні висновки та рекомендації.

Під час підготовки презентації доцільно використовувати таблиці, графіки, діаграми, схеми, рисунки, результати розрахунків, порівняльні матеріали та інші засоби візуалізації, які дають можливість стисло представити результати проведеного дослідження.

Захист курсової роботи розпочинається з доповіді здобувача тривалістю орієнтовно **5–7 хвилин**.

У доповіді необхідно стисло викласти:

– актуальність обраної теми;

– мету, завдання, об’єкт і предмет дослідження;

– гіпотезу дослідження;

– методи, використані для вирішення поставлених завдань;

– основні результати теоретичного опрацювання проблеми;

– результати проведеного аналізу;

– виявлені тенденції, закономірності, проблеми або чинники впливу;

– результати перевірки сформульованої гіпотези;

– основні висновки та пропозиції, сформульовані за результатами дослідження.

Особливу увагу під час захисту необхідно приділити **методології проведеного дослідження**. Здобувач повинен бути готовим пояснити, чому ним обрано відповідні методи, для вирішення яких завдань вони застосовувалися, які інформаційні джерела були використані та яким чином отримані результати дозволили сформулювати висновки.

Після доповіді здобувач відповідає на запитання щодо змісту курсової роботи. Запитання можуть стосуватися:

– актуальності та обґрунтованості обраної теми;

– логіки побудови дослідження;

– визначення об’єкта та предмета;
– формулювання мети, завдань і гіпотези;
– вибору та застосування методів дослідження;
– використаної інформаційної бази;
– достовірності статистичних та аналітичних даних;
– інтерпретації отриманих результатів;
– сформульованих висновків і рекомендацій;
– можливостей практичного використання отриманих результатів;
– дотримання принципів академічної доброчесності.

Загальна тривалість представлення та обговорення однієї курсової роботи, як правило, становить **до 10 хвилин**.

Критерії оцінювання курсової роботи

Оцінювання курсової роботи з дисципліни **«Методологія та організація наукових досліджень»** здійснюється за **100-бальною шкалою** з урахуванням якості проведеного дослідження, обґрунтованості методологічного інструментарію, рівня самостійності здобувача, достовірності отриманих результатів, дотримання принципів академічної доброчесності, якості оформлення роботи та результатів її захисту.

Критерій оцінювання	Максимальна кількість балів
Актуальність теми та якість формування наукового апарату дослідження: обґрунтування проблеми, мета, завдання, об’єкт, предмет, гіпотеза	**до 10 балів**
Теоретико-методичне опрацювання проблеми: критичний аналіз наукових джерел, систематизація підходів, обґрунтованість теоретичних положень	**до 15 балів**
Методологія дослідження: обґрунтованість вибору методів, відповідність методів поставленим завданням, правильність їх застосування	**до 15 балів**
Аналітично-дослідницька частина: якість інформаційної бази, самостійність опрацювання даних, глибина аналізу, розрахунків та інтерпретації отриманих результатів	**до 20 балів**
Обґрунтованість висновків і рекомендацій, відповідність отриманих результатів меті та завданням дослідження, результати перевірки гіпотези	**до 10 балів**
Дотримання вимог до структури, оформлення роботи, цитування, використання джерел та принципів академічної доброчесності	**до 10 балів**
Презентація результатів дослідження, якість доповіді та візуального представлення матеріалу	**до 10 балів**
Повнота, правильність та аргументованість відповідей на запитання під час захисту, володіння матеріалом дослідження	**до 10 балів**
Разом	**100 балів**

Під час оцінювання курсової роботи враховуються:

– актуальність обраної теми та її відповідність змісту дисципліни **«Методологія та організація наукових досліджень»** і освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини»;

– чіткість визначення наукової проблеми та логічна взаємоузгодженість мети, завдань, об’єкта, предмета і гіпотези дослідження;

– рівень опрацювання сучасних наукових джерел, у тому числі праць українських і зарубіжних учених;

– здатність критично аналізувати, порівнювати, систематизувати та узагальнювати наукові підходи;

– обґрунтованість вибору методологічних підходів і конкретних методів дослідження;

– відповідність застосованих методів поставленим завданням та вміння здобувача пояснити доцільність їх використання;

– правильність практичного застосування загальнонаукових і спеціальних методів дослідження;

– якість сформованої інформаційної бази, використання актуальних статистичних, аналітичних, нормативно-правових та міжнародних інформаційних джерел;

– використання офіційних міжнародних баз даних, матеріалів міжнародних організацій, наукових публікацій та інших достовірних джерел відповідно до теми дослідження;

– самостійність проведення аналітичних розрахунків, порівнянь, оцінювання, моделювання або прогнозування;

– здатність виявляти тенденції, закономірності, проблеми, причинно-наслідкові зв’язки та чинники впливу;

– правильність інтерпретації отриманих результатів;

– відповідність результатів проведеного дослідження сформульованій гіпотезі та аргументованість її підтвердження, часткового підтвердження або спростування;

– логічність структури курсової роботи та послідовність викладення матеріалу;

– обґрунтованість, конкретність і логічність сформульованих висновків та рекомендацій;

– відповідність висновків поставленим у роботі завданням і фактично отриманим результатам;

– дотримання встановлених вимог до обсягу, структури та оформлення курсової роботи;

– правильність оформлення таблиць, рисунків, формул, посилань і списку використаних джерел;

– дотримання принципів академічної доброчесності, коректність цитування та використання результатів інших авторів, відсутність академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації;

– якість презентації результатів дослідження, логічність і послідовність доповіді, інформативність і наочність презентаційних матеріалів;

– дотримання встановленого регламенту захисту;

– рівень володіння матеріалом курсової роботи, здатність пояснити логіку проведеного дослідження, аргументувати вибір методів та інтерпретувати отримані результати;

– повнота, наукова коректність та аргументованість відповідей на запитання під час захисту.

Підсумкова оцінка за курсову роботу визначається шляхом сумування балів за всіма критеріями та відображає **рівень сформованості у здобувача здатності самостійно організовувати й проводити наукове дослідження, обґрунтовано обирати та застосовувати методи дослідження, працювати з науковою й аналітичною інформацією, інтерпретувати отримані результати та аргументовано представляти їх під час захисту**.

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

Оцінка за підготовку та захист кваліфікаційної роботи вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку здобувача вищої освіти за підписами членів комісії.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Бхаттачерджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках : навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 173 с. URL:

https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/49231/1/Metodolohiia_orhanizatsiia_naukovykh_doslidzhen_2022.pdf.

2. Філіпенко А. Науково-практичні дослідження міжнародних економічних відносин : електронний навчальний посібник для магістрів. Київ, 2024. 158 с. URL: https://www.iir.edu.ua/sites/default/files/2024-09/%D0%95%D0%BB.%20%D0%BF%D0%BE%D1%81.%2024%D0%B3.pdf.

3. Козуб В. О., Горобинська М. В., Доброскок Ю. Б., Бестужева С. В., Денисюк О. В. Міжнародна економіка : навчально-практичний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. 307 с. URL: https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/32800.

4. Григор'єв Г. С. Міжнародна економіка : практикум. Київ : НаУКМА, 2024. 145 с. URL: https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/29604.

5. Герасимчук В. Г., Войтко С. В., Серебренніков Б. С., Сакалош Т. В. Міжнародна економіка : підручник / за ред. В. Г. Герасимчука, С. В. Войтка. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2024. 533 с. URL: https://ela.kpi.ua/handle/123456789/67054.

6. Абрамова І. В. Євроінтеграційні імперативи трансформації фінансового забезпечення сталого розвитку сільських територіальних громад : монографія. Житомир : ТОВ «Видавничий дім "БукДрук"», 2024. 290 с. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.15663514.

Додаткові

7. Кузнєцова К. О., Чорній В. В., Ченуша О. С. Міжнародна торгівля : конспект лекцій : навчальний посібник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 192 с. URL: https://ela.kpi.ua/handle/123456789/43471.

8. Абрамова І. В. Фінансові важелі державної підтримки сільського розвитку: європейський досвід і вітчизняні реалії. *Проблеми економіки*. 2021. № 3 (49). С. 132–139. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-0712-2021-3-132-139.

9. Абрамова І. В., Недільська Л. В., Куровська Н. О., Мартинюк Г. П. Financial Inclusion in the Context of Sustainable Development of Rural Areas. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 2021. Vol. 43, No. 3. P. 328–336. DOI: https://doi.org/10.15544/mts.2021.29.

Додаткові джерела за конкретною тематикою курсової роботи здобувач добирає самостійно з урахуванням мети, завдань, об'єкта, предмета, методів та інформаційної бази дослідження. Перевагу слід надавати сучасним науковим публікаціям, офіційним статистичним базам даних, аналітичним матеріалам міжнародних організацій та першоджерелам.

Інформаційні та наукові ресурси в Інтернеті

1. Google Scholar – пошук наукових публікацій, монографій, дисертацій та матеріалів конференцій. URL: https://scholar.google.com/.

2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – електронні наукові, бібліографічні та інформаційні ресурси. URL: https://www.nbuv.gov.ua/.

3. Електронний архів Державного університету «Житомирська політехніка» – наукові публікації, монографії, навчальні видання, дисертації та матеріали конференцій. URL: https://eztuir.ztu.edu.ua/.

4. World Bank Open Data – міжнародні статистичні дані та показники соціально-економічного розвитку країн. URL: https://data.worldbank.org/.

5. World Development Indicators (World Bank) – база міжнародно зіставних показників розвитку країн. URL: https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators.

6. International Monetary Fund Data – статистичні дані МВФ та міжнародні макроекономічні показники. URL: https://www.imf.org/en/data.

7. IMF DataMapper – інструмент візуалізації та порівняльного аналізу макроекономічних показників країн. URL: https://www.imf.org/external/datamapper/.

8. WTO Statistics – офіційна статистика міжнародної торгівлі товарами та послугами. URL: https://www.wto.org/statistics.

9. WTO Stats – статистична база Світової організації торгівлі. URL: https://stats.wto.org/.

10. UNCTAD Data Hub – статистична база ООН з питань міжнародної торгівлі, інвестицій, розвитку та глобалізації. URL: https://unctadstat.unctad.org/.

11. OECD Data Explorer – статистичні дані Організації економічного співробітництва та розвитку. URL: https://data-explorer.oecd.org/.

12. Eurostat Data Browser – офіційна статистична база Європейського Союзу. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/.

13. Державна служба статистики України – офіційна статистична інформація України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/.

14. Національний банк України. Статистика – макроекономічна, монетарна, валютна, зовнішньоекономічна та фінансова статистика. URL: https://bank.gov.ua/ua/statistic.

15. Державна митна служба України. Статистика та реєстри – статистичні дані щодо зовнішньої торгівлі та митної діяльності. URL: https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri.

16. Верховна Рада України. Законодавство України – нормативно-правові акти України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/.

17. EU Funding & Tenders Portal – офіційний портал конкурсів, проєктів і фінансування Європейського Союзу. URL: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/.

18. Horizon Europe – офіційний ресурс Європейської Комісії щодо програми досліджень та інновацій Horizon Europe. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_en.

19. CORDIS – EU Research Results – база даних проєктів та результатів досліджень, що фінансуються Європейським Союзом. URL: https://cordis.europa.eu/projects.

20. National Erasmus+ Office in Ukraine. Project Database – інформація про проєкти Erasmus+ за участю українських організацій. URL: https://erasmusplus.org.ua/en/project-database/.

21. Horizon Europe Office in Ukraine – інформація щодо Національних контактних пунктів Horizon Europe в Україні. URL: https://horizon-europe.org.ua/en/heo-in-ua/ncp/list/.

22. UNDP Ukraine. Grants and Opportunities – актуальні грантові та проєктні можливості Програми розвитку ООН в Україні. URL: https://www.undp.org/ukraine/grants-and-opportunities.

Під час підготовки курсової роботи здобувачам рекомендується використовувати інформаційні ресурси відповідно до предмета дослідження, здійснювати перевірку достовірності та актуальності даних, зіставляти інформацію з декількох незалежних джерел та обов’язково зазначати джерело статистичних, аналітичних і графічних матеріалів.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОГО АРКУША

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ФАКУЛЬТЕТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ, ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Кафедра міжнародних відносин
і політичного менеджменту

КУЧМА Віктор Володимирович

КУРСОВА РОБОТА
З ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

НА ТЕМУ:
«МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ»

Керівник курсової роботи:
д. е. н., проф.,
Юлія МОРОЗ
_____
(підпис)

Загальна оцінка за курсову роботу:

Національна шкала:_____
Кількість балів: _____
Оцінка ECTS: _____

Здано на кафедру:
_____
(дата)
Захист відбувся:
_____
(дата)

Житомир 2025

ДОДАТОК Б

ОРІЄНТОВНИЙ ПЛАН КУРСОВОЇ РОБОТИ

Тема: **«Методичні підходи до аналізу прямих іноземних інвестицій»**

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

1.1. Бібліометричний аналіз наукових досліджень прямих іноземних інвестицій

1.2. Сутність та роль прямих іноземних інвестицій у міжнародних економічних відносинах

1.3. Методи та показники аналізу прямих іноземних інвестицій

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

2.1. Динаміка та структура світових потоків прямих іноземних інвестицій

2.2. Порівняльний аналіз прямих іноземних інвестицій у різних країнах

2.3. Оцінка чинників залучення прямих іноземних інвестицій

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО АНАЛІЗУ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ДОДАТОК В

ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИКОНАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ЗАВДАНЬ

Таблиця В.1. Зразок оформлення результатів аналізу наукових підходів до визначення ключових понять дослідження

№	Термін	Автор	Обґрунтування
1.	Зовнішньо-економічна діяльність	Філімоненков О.С.	система господарських відносин суб'єктів національної економіки з іноземними партнерами, що здійснюється у формах експорту, імпорту, інвестиційної, виробничої, науково-технічної, валютно-фінансової та інших видів співпраці з метою отримання економічних вигід і розвитку міжнародного співробітництва
2.	Зовнішньо-економічна діяльність	….	…..
3.	Управління	…..	…..

Рис. В.2. Зразок візуалізації динаміки пошукового інтересу за даними Google Trends

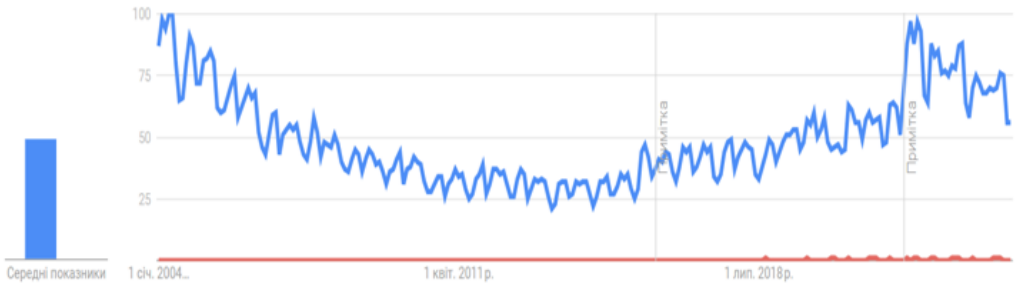

Рис. 1.2. Порівняльний аналіз динаміки популярності пошукових запитів

Рис. В.4. Зразок мережевої карти ключових слів у VOSviewer

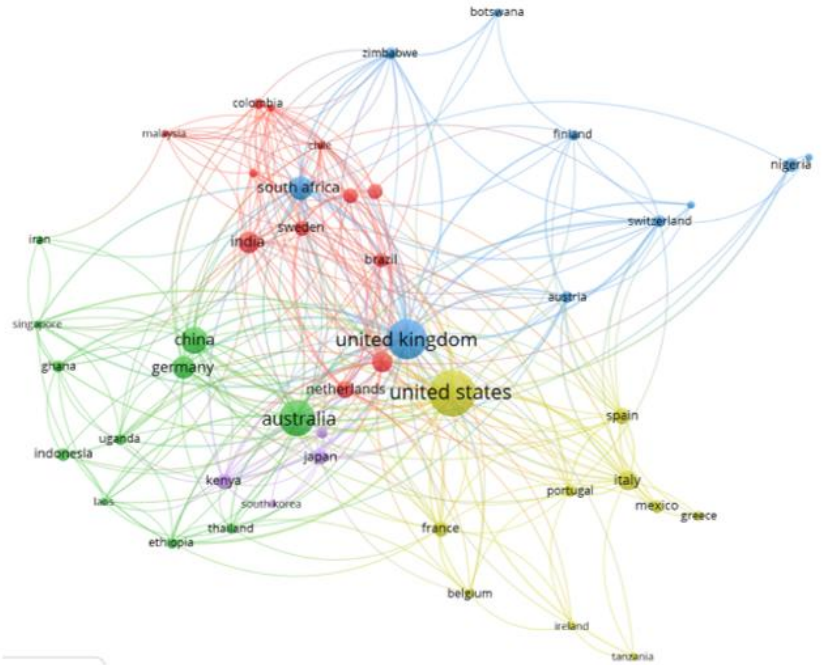

Рис. 1.8. Бібліометрична карта розподілу публікацій у розрізі країн

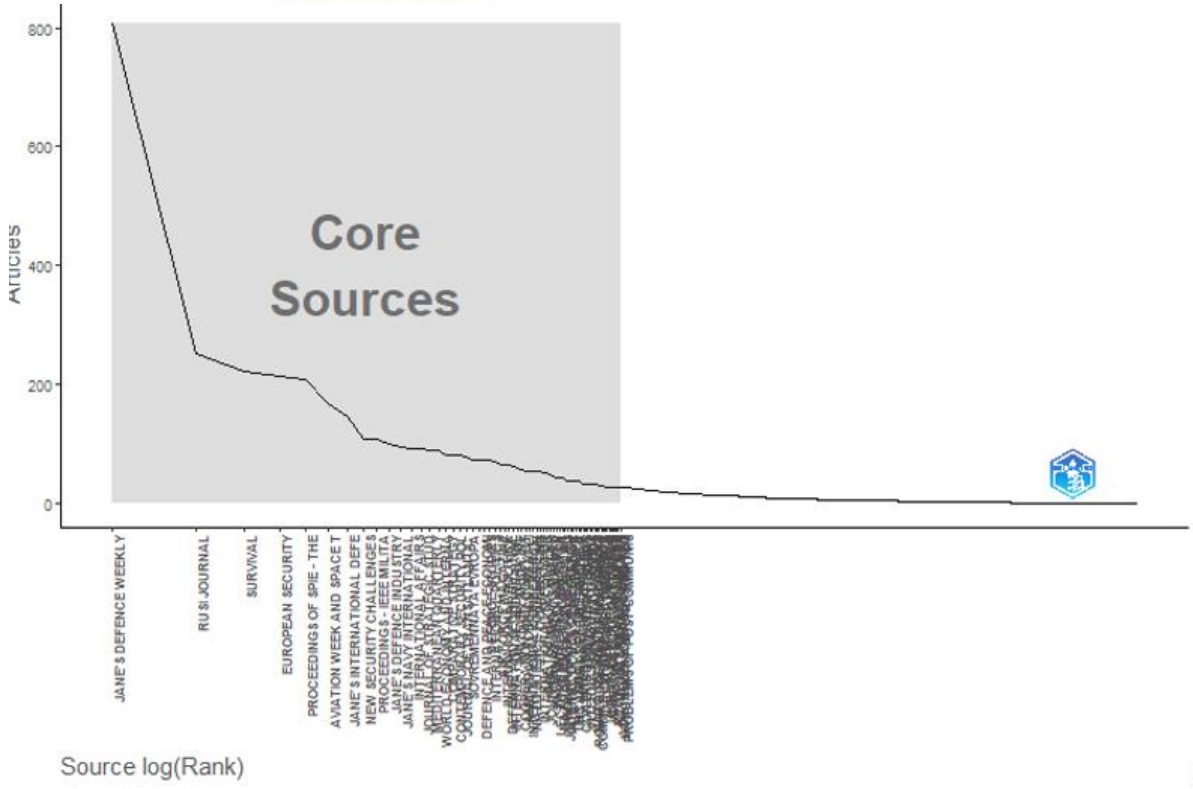

Рис. 1.10. Розподіл публікацій за законом Бредфорда у розрізі ключових